

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์และความพึงพอใจ เรื่องพระไตรปิฎกและหลักธรรม
ทางพระพุทธศาสนา โดยใช้รูปแบบการสอนแบบชิปปา (CIPPA
MODEL) กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4*

DEVELOPMENT OF ACHIEVEMENT AND SATISFACTION IN THE TOPIC
OF THE TRIPITAKA AND BUDDHIST TEACHINGS USING THE CIPPA
TEACHING MODEL FOR SOCIAL STUDIES, RELIGION, AND CULTURE
SUBJECT, GRADE 4

ภูรินทร์ ดินานพ¹ และ อติสร บาลโสง²

Poorin Tinanop¹ and Adisorn Bansong²

¹⁻²วิทยาลัยนครราชสีมา

¹⁻²Nakhonratchasima College, Thailand

Corresponding Author's Email: dr.adisorn@nmc.ac.th

วันที่รับบทความ : 25 กันยายน 2568; วันแก้ไขบทความ 1 ตุลาคม 2568; วันที่รับบทความ : 1 ตุลาคม 2568

Received 25 September 2025; Revised 1 October 2025; Accepted 1 October 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อสร้างและพัฒนาของแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องพระไตรปิฎกและหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา โดยใช้รูปแบบการสอนแบบชิปปา (CIPPA MODEL) กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เพื่อเปรียบเทียบ

Citation:

* ภูรินทร์ ดินานพ และ อติสร บาลโสง. (2568). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์และความพึงพอใจ เรื่องพระไตรปิฎกและหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา โดยใช้รูปแบบการสอนแบบชิปปา (CIPPA MODEL) กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. วารสารสหศาสตร์การพัฒนาลังคม, 3(5), 1047-1059.

Poorin Tinanop and Adisorn Bansong. (2025). Development of Achievement and Satisfaction in the Topic of the Tripitaka and Buddhist Teachings Using the CIPPA Teaching Model for Social Studies, Religion, and Culture Subject, Grade 4. Journal of Interdisciplinary Social Development, 3(5), 1047-1059.;

DOI: <https://doi.org/10.>

Website: <https://so12.tci-thaijo.org/index.php/JISDIADP/>

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องพระไตรปิฎกและหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบซิปปา (CIPPA MODEL) กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หลังเรียนกับเกณฑ์ร้อยละ 80 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบซิปปา (CIPPA MODEL) เรื่องพระไตรปิฎกและหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนโพธิ์สัสด่างวิทยุ จำนวน 9 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ แบบสอบถามความพึงพอใจ และแผนการจัดการเรียนรู้แบบซิปปา จำนวน 10 แผน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ Wilcoxon Signed-Rank Test

ผลการวิจัยพบว่า

1) แผนการจัดการเรียนรู้แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องพระไตรปิฎกและหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา โดยใช้รูปแบบการสอนแบบซิปปา (CIPPA MODEL) กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพ 82.22/84.44 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้

2) นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง พระไตรปิฎกและหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา โดยใช้รูปแบบการสอนแบบซิปปา (CIPPA MODEL) กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หลังเรียนคิดเป็นร้อยละ 84.44 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3) นักเรียนมีความพึงพอใจ ต่อการพัฒนาการเรียนรู้เรื่อง พระไตรปิฎกและหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา โดยใช้รูปแบบการสอนแบบซิปปา (CIPPA MODEL) กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: รูปแบบการสอนแบบซิปปา,พระไตรปิฎกและหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา, ผลสัมฤทธิ์, ความพึงพอใจ

Abstract

This research aimed to 1) develop the learning achievement in social studies by using the CIPPA MODEL teaching model, Social Studies, Religion and Culture, Grade 4, 2) study the satisfaction with the CIPPA MODEL teaching model, Social Studies, Religion and Culture, Grade 4, Pho Sai Sawang Wittaya School, Roi Et Primary Educational Service Area Office 1, Semester 1, Academic Year 2024, 1 classroom, 20 people, obtained by purposive sampling. The research instruments were: 1.) Learning management plan 2.) Academic achievement test 3.) Satisfaction test The statistics used in data analysis were: accuracy, difficulty, discrimination, reliability, percentage, mean, standard deviation and t-test. The results were concluded that;

1. The learning management plans on Tripitaka and Buddhist principles using the CIPPA MODEL in the Social Studies, Religion, and Culture learning area for Grade 4 students had an efficiency of 82.22/84.44, which was higher than the established criterion of 80/80.

2. Students' learning achievement on Tripitaka and Buddhist principles using the CIPPA MODEL in the Social Studies, Religion, and Culture learning area for Grade 4 after learning was 84.44 percent, which was significantly higher than the criterion of 80 percent at the .05 level of statistical significance.

3. Students' satisfaction toward learning development on Tripitaka and Buddhist principles using the CIPPA MODEL in the Social Studies, Religion, and Culture learning area for Grade 4 was at the highest level overall.

Keywords: CIPPA Teaching Model, Tripitaka and Buddhist Principles, Learning Achievement, Satisfaction

บทนำ

ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดให้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เป็นหนึ่งในกลุ่มสาระหลักที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา และสามารถดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นได้อย่างสงบสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) โดยเฉพาะอย่างยิ่งสาระที่ 1 คือ ศาสนา ศีลธรรม และจริยธรรม มีเป้าหมายเพื่อปลูกฝังคุณธรรมและค่านิยมอันพึงประสงค์ ซึ่งถือเป็นรากฐานสำคัญของการดำเนินชีวิต การเรียนรู้พระไตรปิฎกและหลักธรรมในพระพุทธศาสนาจึงมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาคุณลักษณะเหล่านี้ให้แก่ผู้เรียนในระดับประถมศึกษา แม้เนื้อหาด้านพระพุทธศาสนาจะมีความสำคัญ แต่ในทางปฏิบัติยังคงพบอุปสรรคหลายด้านในการจัดการเรียนรู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในแง่ของความเป็นนามธรรมของเนื้อหาทางธรรมะ ซึ่งมักทำให้ผู้เรียนรู้สึกห่างไกลและเข้าใจยาก ส่งผลต่อทัศนคติและความสนใจในการเรียนรู้ (พระมหาณรงค์ศักดิ์ โสภณสิทธิ, 2563) ยิ่งไปกว่านั้น การสอนในลักษณะบรรยาย ที่ผู้สอนเป็นผู้ถ่ายทอดฝ่ายเดียว อาจไม่สามารถสร้างความเข้าใจเชิงลึกหรือความเชื่อมโยงระหว่างหลักธรรมกับชีวิตประจำวันของผู้เรียนได้อย่างแท้จริง ซึ่งถือเป็นเป้าหมายหลักของการเรียนรู้ศาสนา

จากปัญหาที่กล่าวมา จึงจำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงแนวทางการสอนจากรูปแบบเดิมที่เน้นการรับรู้เพียงฝ่ายเดียว (Passive Learning) ไปสู่กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Active Learning) ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษาที่ให้ความสำคัญกับผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (รัชดา เชิดบารมี, 2549) แนวคิดการเรียนรู้เชิงรุกเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการคิด วิเคราะห์ และลงมือปฏิบัติจริง เพื่อสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ผ่านกระบวนการแลกเปลี่ยนและปฏิสัมพันธ์กับครูและเพื่อนร่วมชั้น (วัชรรา เล่าเรียนดี, 2556) วิธีการนี้ไม่เพียงช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาได้ชัดเจนขึ้น แต่ยังสอดคล้องกับการพัฒนาทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 อีกด้วย

หนึ่งในแนวทางการสอนเชิงรุกที่ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง คือ รูปแบบการสอนแบบซิปปา (CIPPA MODEL) ที่พัฒนาโดย รศ.ดร.ทศนา แคมมณี (ทศนา แคมมณี, 2542) ซึ่งมีรากฐานจากแนวคิดการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism) ที่เชื่อว่าผู้เรียนจะเกิดการ

เรียนรู้อย่างมีความหมายเมื่อได้ปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมและสังคมรอบตัว (รัชดา เชิดบารมี, 2549) โครงสร้างของชิปปาโมเดลให้ความสำคัญกับกระบวนการสร้างองค์ความรู้และการนำความรู้ไปใช้จริง จึงเหมาะสมอย่างยิ่งต่อการสอนเนื้อหาทางพระพุทธศาสนาที่มีลักษณะเป็นนามธรรม ผู้เรียนจะไม่เพียงแคร์รับข้อมูล แต่ยังได้ฝึกคิด ค้นหา และประยุกต์ใช้หลักธรรมในชีวิตจริง (ทิตนา แคมมณี, 2542) ทั้งนี้ งานวิจัยหลายฉบับยังสนับสนุนถึงประสิทธิภาพของรูปแบบชิปปาในการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเพิ่มความพึงพอใจของผู้เรียนในหลายวิชา (สุพัตรา ชนะภัย และคณะ, 2558)

จากแนวคิดดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะประยุกต์ใช้รูปแบบการสอนแบบชิปปา (CIPPA MODEL) ในการจัดการเรียนรู้หัวข้อพระไตรปิฎกและหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยมีเป้าหมายเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และส่งเสริมทัศนคติเชิงบวกต่อการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา ผลจากการศึกษาค้นคว้าจะเป็นแนวทางที่เป็นประโยชน์ต่อครูผู้สอนในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับเป้าหมายของการศึกษาในปัจจุบัน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างและพัฒนาของแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องพระไตรปิฎกและหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา โดยใช้รูปแบบการสอนแบบชิปปา (CIPPA MODEL) กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องพระไตรปิฎกและหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบชิปปา (CIPPA MODEL) กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หลังเรียนกับเกณฑ์ร้อยละ 80
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบชิปปา (CIPPA MODEL) เรื่องพระไตรปิฎกและหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

สมมติฐานการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องพระไตรปิฎกและหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา โดยใช้รูปแบบการสอนแบบซิปปา (CIPPA MODEL) กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องพระไตรปิฎกและหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบซิปปา (CIPPA MODEL) กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ประถมศึกษาปีที่ 4 หลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองเบื้องต้น (Pre-experimental Research) แบบกลุ่มเดียวมีการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน (One-Group Pretest-Posttest Design) ซึ่งเหมาะสมกับบริบทของการวิจัยในชั้นเรียนขนาดเล็ก (สุพัตรา ชนะภัย และคณะ, 2558)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนโพธิ์สัณฐานวิทยาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 9 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนโพธิ์สัณฐานวิทยาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 9 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เนื่องจากเป็นการวิจัยในชั้นเรียนขนาดเล็ก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องพระไตรปิฎกและหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา โดยใช้รูปแบบการสอนแบบซิปปา (CIPPA MODEL) จำนวน 10 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 20 ชั่วโมง ครอบคลุมเนื้อหา ดังนี้ 1) พระไตรปิฎก 2) พระรัตนตรัย 3) ศรัทธา 4) อริยสัจ 4 5) ไตรสิกขา 6) โอวาท 3 7) เบญจศีล 8) อบายมุข 4 9) เบญจธรรม และ 10) อิทธิบาท 4

2. เรื่องพระไตรปิฎกและหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม แบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

3. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบซิปปา (CIPPA MODEL) แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 15 ข้อ ครอบคลุม 5 ด้าน ได้แก่ ด้านเนื้อหา ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านสื่อการเรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินผล และด้านประโยชน์ที่ได้รับ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์สถานศึกษาจากคณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัย นครราชสีมา ถึงผู้อำนวยการโรงเรียน เพื่อขอความอนุเคราะห์เข้าเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย
2. สอบก่อนเรียน (Pre-test) กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องพระไตรปิฎกและหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา จำนวน 30 ข้อ
3. ดำเนินการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนแบบซิปปา (CIPPA MODEL) จำนวน 10 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง รวม 20 ชั่วโมง พร้อมทั้งเก็บคะแนนระหว่างเรียนจากการทำกิจกรรม ใบงาน และแบบฝึกหัดในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อนำไปวิเคราะห์หาค่าประสิทธิภาพของกระบวนการ (E1)
4. ทดสอบหลังเรียน (Post-test) กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนฉบับเดียวกับที่ใช้ทดสอบก่อนเรียน เพื่อนำคะแนนไปวิเคราะห์หาค่าประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E2)
5. วัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบซิปปา (CIPPA MODEL) โดยใช้แบบสอบถามความพึงพอใจที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
6. นำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติและสรุปผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยทางคณิตศาสตร์และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากนั้นนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลไปเทียบกับเกณฑ์และประเมินผล

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องพระไตรปิฎกและหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา โดยใช้รูปแบบการสอนแบบซิปปา (CIPPA MODEL) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน

การทดสอบ	N	$\bar{X}$	S.D.	T	Z	p
ก่อนเรียน	9	14.11	1.96	0	-2.67	.008**
หลังเรียน	9	25.33	1.58			

จากตารางที่ 1 พบว่า คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างก่อนเรียนเท่ากับ 14.11 คะแนน และหลังเรียนเท่ากับ 25.33 คะแนน เมื่อทดสอบความแตกต่างด้วยวิธี Wilcoxon Signed-Rank Test พบว่า ค่า $T = 0$ และค่า $Z = -2.67$ ($p = .008$) แสดงว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบซิปปา (CIPPA MODEL) เรื่องพระไตรปิฎกและหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบซิปปา (CIPPA MODEL) โดยรวมและรายด้าน

ความพึงพอใจ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. ด้านเนื้อหา	4.56	0.38	มากที่สุด
2. ด้านกิจกรรมการเรียนรู้	4.78	0.28	มากที่สุด
3. ด้านสื่อการเรียนรู้	4.52	0.42	มากที่สุด
4. ด้านการวัดและประเมินผล	4.44	0.46	มาก

5. ด้านประโยชน์ที่ได้รับ	4.67	0.33	มากที่สุด
รวม	4.59	0.37	มากที่สุด

จากตาราง 2 พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบซิปปา (CIPPA MODEL) โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (= 4.59, S.D. = 0.37) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจสูงสุด คือ ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ (= 4.78, S.D. = 0.28) รองลงมาคือ ด้านประโยชน์ที่ได้รับ (= 4.67, S.D. = 0.33) ด้านเนื้อหา (= 4.56, S.D. = 0.38) ด้านสื่อการเรียนรู้ (= 4.52, S.D. = 0.42) และด้านการวัดและประเมินผล (= 4.44, S.D. = 0.46) ตามลำดับ

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์และความพึงพอใจ เรื่องพระไตรปิฎกและหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาโดยใช้รูปแบบการสอนแบบซิปปา (CIPPA MODEL) กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สามารถอภิปรายผลแยกตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ดังนี้

1. เพื่อสร้างและพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

ผลการประเมินประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นในงานวิจัยนี้ พบว่ามีค่าเท่ากับ 82.22/84.44 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ที่ระดับ 80/80 สะท้อนให้เห็นว่าแผนการเรียนรู้ที่ออกแบบมีความเหมาะสมและสามารถใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพในชั้นเรียน โดยความสำเร็จดังกล่าวอาจมาจากการพัฒนาแผนอย่างเป็นระบบ โดยเริ่มจากการศึกษาหลักสูตร วิเคราะห์สาระและตัวชี้วัด ตลอดจนการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่อิงแนวคิด CIPPA ตามที่ ทิศนา ขัมมณี (2542) เสนอ ซึ่งมุ่งเน้นการสร้างองค์ความรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติจริง การปฏิสัมพันธ์ การคิดวิเคราะห์ และการประยุกต์ใช้ความรู้กับสถานการณ์จริง นอกจากนี้แผนการจัดการเรียนรู้อย่างนี้ได้รับการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ และทดลองใช้ก่อนนำมาปรับปรุงให้สมบูรณ์ นอกจากนี้ผลดังกล่าวยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพัตรา ชนะภัย และคณะ (2558) ที่รายงานว่าการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบ CIPPA มีประสิทธิภาพสูงถึง 81.36/82.60

และยังตรงกับผลการศึกษาของ พิสิฐ โพธิสว่าง (2562) ซึ่งระบุว่า การจัดการเรียนรู้ด้วยแนวทางนี้ช่วยให้แผนการสอนมีประสิทธิภาพถึง 82.56/81.03 ซึ่งล้วนสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 เช่นกัน

2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนกับเกณฑ์ร้อยละ 80

จากผลการทดสอบหลังเรียน พบว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบ CIPPA สามารถยกระดับความรู้ ความเข้าใจ และทักษะการคิดของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อผลลัพธ์นี้ คือเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับพระไตรปิฎกและหลักธรรมในพระพุทธศาสนา เป็นเรื่องที่เชื่อมโยงกับชีวิตจริงของผู้เรียน จึงส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายและเพิ่มความสนใจของนักเรียนต่อเนื้อหา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต) (2551) ที่ชี้ว่า การเรียนรู้หลักธรรมจะเกิดคุณค่าจริงต่อผู้เรียนก็ต่อเมื่อสามารถเชื่อมโยงหลักธรรมนั้นกับชีวิตประจำวันได้ ซึ่งผลการวิจัยยังสอดคล้องกับผลงานของ สมัย พลมณี (2563) ที่ระบุว่านักเรียนที่เรียนรู้ผ่านกิจกรรมในรูปแบบ CIPPA มีผลสัมฤทธิ์สูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญ และยังตรงกับผลการวิจัยของ วรรณา อุทัย (2565) ที่พบว่า นักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้ผ่านการสอนแบบ CIPPA มีความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้แบบชิปปา (CIPPA MODEL)

จากแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ด้วยรูปแบบ CIPPA ในระดับมากที่สุด ซึ่งเป็นผลจากลักษณะของการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีบทบาทอย่างหลากหลาย ทั้งในด้านการค้นคว้า การทำงานร่วมกัน การอภิปราย และการนำเสนอผลงาน ทำให้การเรียนการสอนมีชีวิตชีวาและน่าสนใจมากขึ้น โดยลักษณะการเรียนการสอนดังกล่าวมีความเหมาะสมกับวัยของนักเรียนระดับประถมศึกษา ซึ่งมักสนใจการเรียนรู้ที่มีกิจกรรมหลากหลายและท้าทาย อีกทั้งยังต้องการมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนในห้องเรียน (นภเนตร ธรรมบวร, 2554) นอกจากนี้การที่กิจกรรมสามารถเชื่อมโยงเนื้อหากับประสบการณ์ในชีวิตจริง ก็ช่วยให้นักเรียนรู้สึกถึงความสำคัญและประโยชน์ของสิ่งที่เรียน ซึ่งผลนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรรณา อุทัย (2565) และ รพีพร การสมชน (2562) ที่พบว่า

นักเรียนมีระดับความพึงพอใจในระดับมากที่สุดต่อการจัดการเรียนรู้แบบ CIPPA ซึ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และเปิดโอกาสให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันอย่างมีความหมาย

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยในครั้งนี้พบว่าว่าการออกแบบแผนการเรียนรู้ตามแนวทางชิปปา (CIPPA MODEL) สามารถเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและ ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อรูปแบบการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วม กระตุ้นการคิด และ สอดคล้องกับความสนใจของวัยเรียนอย่างเหมาะสม จากผลการวิจัยที่กล่าวสรุปมานั้น ผู้วิจัยมี ข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การวางแผนการจัดการเวลาอย่างมีประสิทธิภาพ การจัดการเรียนรู้ตาม รูปแบบ CIPPA มีขั้นตอนที่เน้นกระบวนการคิดวิเคราะห์และการสร้างองค์ความรู้ของผู้เรียน จึงต้องใช้เวลาในแต่ละกิจกรรมอย่างเหมาะสม โดยเฉพาะในขั้น “แสวงหาความรู้” และ “แลกเปลี่ยนเรียนรู้” ซึ่งต้องเปิดพื้นที่ให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ ดังนั้น ครูควรกำหนด กรอบเวลาอย่างยืดหยุ่น และออกแบบกิจกรรมให้สอดคล้องกับระดับพัฒนาการของผู้เรียน เพื่อไม่ให้กระบวนการเรียนรู้ถูกจำกัดด้วยเวลาอย่างไม่จำเป็น

1.2 การพัฒนาสื่อการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับบริบทผู้เรียน เนื่องจากการจัดการ เรียนรู้แบบ CIPPA ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์และมีความหมาย สื่อการสอนจึง ควรได้รับการออกแบบให้มีความหลากหลาย ทันสมัย และสามารถกระตุ้นความสนใจของ ผู้เรียนได้อย่างแท้จริง ครูควรใช้สื่อที่เอื้อต่อการค้นคว้า การตั้งคำถาม และการอภิปราย ทั้งใน รูปแบบดิจิทัลและสื่อพื้นฐาน โดยควรเชื่อมโยงกับบริบทของชีวิตจริงเพื่อเพิ่มแรงจูงใจในการ เรียนรู้

1.3 การจัดกลุ่มผู้เรียนอย่างมีหลักการ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันที่มีคุณภาพ ควรจัดกลุ่มโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ทั้งในด้านความสามารถทางวิชาการ สไตล์การเรียนรู้ และบุคลิกภาพ เพื่อให้เกิดความหลากหลายทางความคิดในกลุ่ม และส่งเสริม

การช่วยเหลือกันระหว่างเพื่อนร่วมกลุ่ม ซึ่งจะพัฒนาทักษะทางสังคมควบคู่ไปกับการเรียนรู้เนื้อหาวิชา

1.4 การพัฒนาครูให้เข้าใจและใช้รูปแบบ CIPPA อย่างลึกซึ้ง ผู้สอนควรได้รับการพัฒนาความรู้ความเข้าใจในแนวคิดและกระบวนการของรูปแบบ CIPPA อย่างครบถ้วน ทั้งในเชิงทฤษฎีและการปฏิบัติจริง เพื่อให้สามารถออกแบบและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และตอบสนองต่อผลลัพธ์การเรียนรู้ตามที่หลักสูตรต้องการอย่างแท้จริง

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

2.1 การขยายขอบเขตของการวิจัยไปยังตัวแปรด้านทักษะการคิดขั้นสูง ควรศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้แบบ CIPPA ที่มีต่อการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดวิพากษ์ และคิดสร้างสรรค์ เพื่อประเมินศักยภาพของรูปแบบการสอนนี้ในการพัฒนาทักษะที่สำคัญต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงแนวทางการสอนให้มีความครอบคลุมมากขึ้น

2.2 การวิจัยเปรียบเทียบกับรูปแบบการเรียนรู้อื่นอย่างเป็นระบบ ควรมีการเปรียบเทียบประสิทธิภาพของ CIPPA กับแนวทางการสอนอื่น เช่น รูปแบบ 5E, STEM หรือ Problem-Based Learning (PBL) โดยวัดทั้งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน เพื่อระบุจุดแข็งและข้อจำกัดของแต่ละรูปแบบในบริบทของระดับประถมศึกษา

2.3 การวิจัยเพื่อบูรณาการเทคโนโลยีดิจิทัลกับรูปแบบ CIPPA ในยุคดิจิทัล ควรศึกษาการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี เช่น ความจริงเสมือน (Virtual Reality: VR) หรือเกมการเรียนรู้ (Gamification) ร่วมกับรูปแบบ CIPPA เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์เรียนรู้ที่ทันสมัย เข้าถึงง่าย และเพิ่มแรงจูงใจของผู้เรียน โดยเฉพาะในกลุ่มนักเรียนประถมที่มีความชื่นชอบเทคโนโลยี

2.4 การวิจัยในบริบทโรงเรียนที่หลากหลาย เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและประสิทธิภาพของรูปแบบ CIPPA ในสถานศึกษาแต่ละแห่ง ควรขยายการศึกษาไปยังโรงเรียน

ในชนบท เมือง และเขตพื้นที่ที่มีทรัพยากรแตกต่างกัน เพื่อประเมินความยืดหยุ่นและความสามารถในการปรับใช้ของรูปแบบการสอนนี้ในบริบทที่หลากหลาย

เอกสารอ้างอิง

- นภเนตร ธรรมบวร. (2554). จิตวิทยาสำหรับครู. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทีศนา แคมมณี. (2542). ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต). (2551). พุทธธรรม ฉบับปรับปรุงและขยายความ. (พิมพ์ครั้งที่ 11). กรุงเทพมหานคร:ธรรมสภา.
- พิสิฐ โพธิสว่าง. (2562). การพัฒนาความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบซิปปา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- รพีพร การสมชน. (2562). การจัดการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบโมเดลซิปปาเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาการเชื่อมและโลหะแผ่นเบื้องต้น สำหรับนักเรียนระดับ ปวช. 2. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- สมัย พลมณี. (2563). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบซิปปา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- สุพัตรา ชนะภัย, และคณะ. (2558). การพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบ CIPPA MODEL เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 9(1), 88–96.
- วรรณ อุไทย. (2565). การพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่องบทประยุกต์ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบซิปปาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์, 23(1), 124–138.